

Oglas, pripremljena itd. ...

Novi za predbrojbu, oglašje itd. ...

Kod narudbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne prima, neka to javi odgovarajućem u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napíše „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 217/07. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo državci, a nosloga sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podno. Notikani doplat se ne vraćaju nepodpisani ne čekaju a nefrankirani ne primaju. Predplata sa poštarijom stoje 10 K u obće, na godinu 5 K za seljake } na godinu 10 K 5-., odn. K 2:50 ra pol godinu. Izvan carevine više poštarina. Plaća i stuzuje se u Pull. Pojedini broj stoje 10 h., što-stali 20 h., koji u Pull, tok izvan lste. Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari Leginja i dr. prije J. Krapotić i dr.“ (Via Giole br. 2), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavalac Jerko J. Maholja. — U nakladi tiskare Leginja i dr. prije J. Krapotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Manolić Trsta (Via Crociera br. 1, II. kat).

O austro-ugarskoj nagodbi.

(Nastavak govora nar zast. dr. M. Leginja).

Veli se, o tom je stvoren posebn sporazum. Njegova preuzvišenost rekla nam je pače točno godinu, kad to mora biti gotovo, kako i t. d. No, ja moram najprije priznati, da je naš ministar predsjednik, koliko smo do sada imali prilike vidjeti, pun dobrih namjera za naše zemlje, da je pod njegovom upravom za Dalmaciju zbilja započeta era ekonomskog poboljšanja i da je on pače i takvu budućnost ovdje javno obećao Primorju. Ali dok vidim, da dva prijatelja od onih, koji su to potpisali, više, kako mi se čini, ne sjede ovdje, prije nego je to za pravo bilo primljeno, moramo mi to uzeti sa velikom rezervom, kako rekoh, ne iz nepovjerenja prema njegovoj preuzvišenosti ili prema sadašnjoj vladi, nego naprotiv radi odnošaja, koji se u Austriji jako lako razvijaju: sutra može tko treći otići, i tako to ide dalje. Mi u obće glade života naših pojedinih ministara nismo na našu veliku i najveću žalost tako sigurni kao što možda ta gospoda misle. Dakle uzprkos najbojlij namjera vlada, u koje osobno vjerujem — molim, da se to uzme kao moj osobni, pače sasvim do kraja osobni nazor — nisam baš tako sasvim siguran glede gradnje ovih željeznica pa ću i dokazati, da moram o tom sumnjati.

Imamo u Austriji jednu željeznicu, koja ide do posljednjega metra štajerske zemaljske granice, pa bi trebalo po prilici 15 kilometara, ako se ne varam — no svakako nije ni 20 kilometara potrebno, da se ta željeznica, dotično Beč-Grač i t. d. spoji sa hrvatskom željezničkom mrežom; trebalo bi naime graditi kratku prugu od štajerske granice do Krapine; od Krapine dalje ide normalnotračna željeznica, koja bi obim državama mogla veoma služiti.

Za jednu taku stinu stvar još se nisu složili kroz godine i godine i poslije velikih napora. Ne treba da govorim o jednoj drugoj sasvim kratkoj pruzi, koja je u interesu obih državnih okružja — ili sad se već mora tako reći: obih samostalnih država, i koja bi imala veliko vojničko značenje. Radi se također o pruzi od jedno 20 kilometara i to od Opatije preko Učke ili kroz Učku.

Takodjer u tom pogledu nisu obje vlade do sada učinile ništa. No čini se, da je ovisnoj vladi zbilja mnogo stalo do toga, da se u najkraće vrijeme sagradi doljokranjska željeznica i dalmatinska spajna željeznica. Ali — kako je stanovalo o tom pitanju zauzeo ugarski ministar predsjednik? On je — ne znam, kojom prilikom — kazao od prilike ovako: Mi ćemo jednom graditi tu željeznicu, ali onda, kad nam to bude išlo u račun. Mi ćemo ju graditi sa pomoću krajskih zaklada, koje za sada u tu svrhu ništa nemaju.

Mi ćemo te željeznice graditi sa mjestom priključka na karlovačko-riečkoj željeznici, koji će nam ići u račun. Gospodo! Sve su to dakle uvjeti — a jedan uvjet, koji se doduše nije kazao, ali ga ja naslućujem, jest to, da bi možda lieka željeznica, ta toliko željena željeznica, mogla

u Pešti poslužiti kao mali objekt kompenzacije, da se napusti obstrukcija. Dakle s ugarske strane nije još određeno vrijeme, nisu određena sredstva, jer moraju biti određena zakonitim putem, i još nije određeno mjesto priključka!

U interpelaciji, koju je ministar Košut dao svojim stranačkim drugovima i o kojoj sam potanko govorio, on je na dugo i široko govorio o prohibicijama kojima će za Madjare uroditi željeznice Košice-Odeberg s tim, što će se postaviti druge tračnice (barem na jednom dielu pruge), zatim što će se urediti kolodvor za ranžiranje i t. d. Bilo bi za gospodu, koja na svoj načiti hoće da imaju Dalmaciju, vrlo zavodljivo, da sa madjarskim sovinitistima kazali: Mi smo sa austrijskom vladom sklopili dogovor, da ćemo u isto vrijeme sa uređenjem željeznice Košice-Odeberg graditi i dalmatinsku željeznicu. Madjari bi sigurno vikali „Eljen!“ Ali Košut nije se tog pitanja dotakao ni s jednom riječju. Jučer je u Pešti bila sjednica gospodarskog odbora, u kojoj je grof Bathyhany ili neki drugi ugledni madjarski političar poslao viećanja konstatovao, da dalmatinska željeznica nema sasvim nikakva posla sa nagodbom. (Cujte!) Nama se pak ovdje govori, da su u nagodbenim zakonima osigurali željeznicu i Blaženi vjerujući!

Sad dolazim do drugog jednog pitanja. Interesantno je gospodo, promatrati, kako je Austrija polako uvijek popuštala. Interesantna je jedna tobožnja tiskarska pogreška, koja se je uvukla u drugo izdanje carinskog i trgovačkog ugovora sa Ugarskom od g. 1867. Prvi carinski i trgovački ugovor od 27. prosinca 1867. Z. 4. ex 1868 kaže u članku 3. sljedeće (čita): „Negocijacija i zaključivanje novih takvih — na ime međunarodnih — ugovora sa tuđim državama čini se uz prizdržaj ustavnoga odobrenja obih legislatura samo po ministru vanjskih poslova.“ To odgovara sasvim dosadašnjem tumačenju austrijskih nagodbenih zakona.

Drugi carinski i trgovački ugovor od 27. lipnja 1878. § 62. je gotovo u svim člancima sasvim jednak prvomu, jedino rječica „samo“ fali.

Već otda se je zahvatila misao, koja se danas ostvaruje. „Samo“ je izpušteno, dakle je onda ugovor glasio tako, da međunarodne ugovore potpisuje ministar vanjskih poslova i t. d. Danas smo već tako daleko, da to više nije dosta, nego kako prije spomenutih treba napose potpis ugarskoga ministra, pri čem ministar vanjskih poslova izgleda tako, kao da potvrđuje istinost potpisa. (Zast. Spiničić kao bilježnik!) kao neke vrste međunarodni bilježnik.

U ugovorima se je među inim dotaklo i trgovačke zastave te se veli, da će se trgovačka zastava držati prema postojećim propisima. Molim Vas, da pazite na ovo. Ne kaže se: prema postojećim zakonima, nego se kaže: prema postojećim propisima.

U prvom carinskom i trgovačkom ugovoru od godine 1867. veli se u zakonskom članku 6 (čita):

„Trgovački brodovi obih diekova nose jednu te istu zastavu, koja će sa dosadašnjim emblemima u sebi spojiti boje i grbe zemalja ugarske krunice.“

Po tom bi neosporno i nesumnjivo u našu trgovačku zastavu morala biti uzeta ne samo crveno bijelo zelena, sp cijelo ugarska, to će reći madjarska trobojnica nego takodjer i hr.-slav.-dalmatinski grb. Jer u ugarsko hrvatskoj nagodbi, koja takodjer spada među temeljne zakone ove monarhije, kaže se u § 61 (čita):

„U poslovih autonomnih imadu se unutar granica kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije upotrebljavati sjedinjene boje i grbovi istih kraljevina, potonji providjeni krunom svetoga Stjepana.“

Kod označivanja poslova, svim kraljevinama krunice ugarske zajedničkih, upotrebljiva se sjedinjeni grbovi kraljevina Ugarske i Dalmacije, Hrvatske i Slavonije.“

Mjesto toga je jednostavnim naredbom obrtničkih zemaljskih ministarstva trgovačka zastava uređena tako, da ima samo ugarske boje i ugar. grb.

Reći će se: bene, ali u onom tumačenju između Ugarske i Hrvatske govor je samo o emblemima. No sasvim je jasno ovo tumačenje i što se tiče zastava. U paragrafu 63. se naime kaže (čita):

„Za razpravljajnja zajedničkih poslova imadu se uz ugarsku zastavu i sjedinjena zastava kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije razviti na zgradi, u kojoj se održava zajednički sabor zemalja krunice ugarske.“

Sasvim je jasno, pošto ugarsko hrvatska drž. zajednica nije zakonom putem ustanovila zajedničku zastavu, da obje zastave, naime ugarska i hrvatska trobojnica, ondje gdje služe za oznaku te državne zajednice, zajednički moraju biti izvješene i da bi prema tomu hrv.-ug. trg. zastava morala imati ne samo grb nego i boje Hrvatske, Slav. i Dalmacije skupno prište ili uvedene. Prokršilo se je, kad se to nije dogodilo i kad je odlučeno bilo, da se u ovom pogledu imadu držati postojeći propisi. Pošto pak ti propisi — naime citirane ministarske naredbe od g. 1867. — stoje u absolutnom, u očitom kontrastu i u opreci sa zakonskim odredbama, daljnji obstanak trg. zastave protiviti se zakonu i u najvišem stupnju protiviti se ustavu.

Hrvatska trobojnica je naime crveno bijelo modra. Dvije boje su jednake sa ugarskom i austrijskom zastavom na ime crveno i bijelo, a treća boja nije zelena nego modra. Kad bismo, gospodo, kod ovako ozbiljne stvari smjeli dopustiti jednu šalu, morali bismo reći da su nam mnogo i mnogo toga „blaugomacht“, samo ne zastavu, koju je trebalo napraviti modrom (Veselost).

Zurim se da svoja razlaganja završim. Moram, gospodo za moje uze sumisljenike u ovom pitanju pridržati konačnu njihovu odluku, jer naš klub — bar što ja znam — u ovom pogledu nije još stvorio konačnog zaključka. U tom je po mišljenju radio mudro, jer mnogo jače i vladi mnogo bliže stranko nису reklo svoga „ja“, makar se je to od njih očekivalo. Čekaju,

dok vlada u odboru ili inače dade obvezatno izjave glada vrlo važnih od različne gospoda zastupalka spomenutih točaka, sumnja i bojazni. Gospodo! Ako ikoja stranka, ako ikoji narod u Austriji, koji je ovdje zastupan, ima pravo da od vlade strogim upitima traži odstranjenje nesigurnosti, odstranjenje sumnja, odstranjenje bojazni, — to smo sigurno, gospodo, mi Hrvati; i ja mislim, da oni iz naše sredine, koji će biti izabrani u dotični odbor, ne će propustiti, da sobi pribave podpunu sigurnost i podpunu izvjestnost glede onoga, što austrijska vlada u ovim poslovima pruža sigurnoga i pozitivnoga za budućnost. Jedno mi je, gospodo, jasno i neka izpadne glasovanje stranaka ove visoke kuće bilo kako bilo, za nas, a ja mislim i za sve austrijske stranke, može se ovo glasovanje, bilo pozitivno bilo negativno, izvršiti samo uz jedan uvjet: salvit tamen iuribus inclity regni Croatiae! S tim svršavam. (Burno odobravanje i pljesak. Govorniku čestitaju.)

Konac.

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 15./12. 1907.

Poslije glasovanja o prešnosti vladinih osnova o nagodbi prešlo se je u sjednicah od sriede, četvrtka i petka najprije u glavnu stvarnu pak u podrobnu razpravu tih osnova. Kod stvarne razprave govorio je od strane Hrvata prvi zastup. Blankini, koji je u obširnom i liepo predodčenom govoru predstavio držanje Hrvata u jednoj i drugoj polovici monarhije prema nagodbi, koju će sklopiti Austrija i Ugarska. Iztaknuo je osobito neuvele zasluge Hrvata za Monarhiju i za vladajuću kuću, a sada se kani te Hrvate od strane Austrije oštešiti tako, da se ih izručni na milost i nemilost Madjarom. Tu crnu nezahvalnost neće Hrvati tako brzo i tako lahko zaboraviti.

U sljedećoj je sjednici česki socijalista dr. Soukup podvrgao oštroj kritici divljakko postupanje bahatih Madjara proti nemadjarakim narodom Ugarske, osobito proti Hrvatima i siromašnim Slovakom. Srau je godito slušati socijalističkog govornika, kako se vruće zauzimlje za poštlačen braću Slovanke u Ugarskoj i kako prosvjeduje odlučno proti nečovječnom postupanju viteških tohoz Madjara sa nemadjarakimi narod. Njegov govor imali bi pročitati i naši tobožnji socijalisti, koje vode za nos talijanski nazovi socijalisti, pa bi vidjeli, da su na krivom putu dok služe talijanskim socijalistom za orudje proti vlastitomu narodu. Česki socijalisti dr. Soukup je bar toliko vječdan i dobar socijalista, kao što misle da su kolovodje novopečenih jugoslovenskih socijalista, ali smatra svojom svetom dužnosti, da se javno i očitlo zauzme za svoju nesocijalističku braću u Ugarskoj. Ali uzalud da govorimo onim, koji nevide dalje nosa ili koji su za to plaćeni, da nesmiju vidjeti ni svojom glavom misliti.

Dr. Soukup izjavio se je proti nagodbi sa Madjari, jer nisu vredni da sa njimi sklope ugovore.

Rusnaki vođa zast. Vasilko govorio je također proti nagodbi, istolako i njemački knež Alekšperg, koji imade posjeda i kod nas u Istri, naime na Belaju — u obćini Boljun.

Za nagodbu govorili su Slovenac dr. Benković i Talijani Delugan.

U narednoj sjednici govorili su i talijanski predstavnici hrvatski zastupnici dr. Tršić, Ivanisević i Prodan, Bjelodanović i Dulčić. Prvi istaknuo hrvatski pak njemački kako moraju hrvatski zastupnici na carevinskim vijeću priteći da pomoć hrvatskim zastupnikom na ugarsko-hrvatskom saboru, koji se jačački bori za prava svoje domovine. Prosvjeduje najavećanje proti nagodbi, koju moraju Hrvati radi časti i ponosa odbiti.

Zast. Ivanisević počeo hrvatski pak nastavi njemački. Reče, da je Dalmacija sastavni dio Hrvatske, koja je podložnom nagodbom ljuto uvrijeđena, te njoj moraju hrvatski zastupnici svimi silama, oponirati Dualizam je prava nesreća za Austriju, te se mora stvoriti trijalizam t. j. Hrvatsku kao treći članbenik u monarhiji.

Zast. Prodan govorio obširno hrvatski pak zaključio njemački zagovarajuć rješenje hrvatskog pitanja na korist monarhije.

Hrvatska je mnogo zrljivala za Austriju, koja ju sada pušta na ciedilu, da Madjari s njom vode, što ih volja. Odklanja nagodbu.

Zast. Bjelodanović, Srbin iz Dalmacije govorio u istom smislu proti nagodbi, koja je istolako pogibeljna Hrvatima kao i Srbima. Tuži se na nemar austrijske vlade prema stanovništvu Boke kotorske, te šalje iskrene pozdrave hrvatsko-arbaskoj koaliciji, koja se junacki bori u Pesti.

Zast. Dulčić tješi se što su se Hrvati i Srbi složni digli na obranu narodnih prava proti nasilnom Madjaru. Zali što se nisu našli složni svi slavenski zastupnici carevinskoga vijeća pa da skupno odbiju nagodbu, koja stvara novi jaram Slavenskih Ugarske.

U sjednici od 12. o. mj. govorio je proti nagodbi zast. njemačkih poljudjelaca Luksch; za nagodbu govorio je poljski zastupnik Battaglia; proti nagodbi radikalni njemački zastupnik Wolf, koji bi htio da se Austrija odiedi od Ugarske.

U istoj sjednici govorio je i ministar predsjednik barun Beck, koji je nastao pobiti protivnike nagodbe i razpršiti dvojbe izražene o valjanosti i koristi nagodbe. Hrvatom Dalmacije i spočitnuo je ministar nezahvalnost, što su proti nagodbi, premda vlada nastoji podignuti gospodarsko stanje u Dalmaciji.

Pošto se je rusinski zastupnik Dnje-strenski izjavio proti nagodbi a poljski zastupnik Stajinski za nagodbu, dobi rieč Spinić, koji je govorio dva puna sata samo hrvatski proti nagodbi. Vrlo pomno sastavljeni i krasno izrečeni govor slušali su pažljivo nesamo njegovi drugovi, već i mnogi zastupnici ostalih slavenskih i njemačkih stranaka. Taj govor pripočeli čemo u cjelosti u našem listu.

Sjednica od 18. o. mj. prošla je bez osobitog zanimanja. Nakon govora kršćansko-socijalnog zastupnika Langa za nagodbu i govora vođe českog kluba dra. Kravata, koji je nagodbu preporučio — kao predsjednik nagodbenog odbora — kao temelj za podrobu razpravu, prešlo se je na razne stvarne izpravke.

Zatim je prihvaćen predlog njemačkog agrarca zast. Krutznera, da se o predlogu za prelaz u podrobu razpravu glasuje po imenih, što je neugodno osupnulo vladine krugove i stranke. Za prelaz u podrobu razpravu glasovala je znatna većina.

Govorili su zatim proti nagodbi češki radikalac dr. Haju, za nagodbu tirolski Talijan Paolazzi, njemački kršćanski socijal Schatinger itd.

U sjednici od dne 14. o. mj. pobudio je najveće zanimanje govor zast. dr. Langinje, koji je govorio preko dva sata hrvatski pak njemački proti nagodbi. Vrlo temeljitim i stvarnim govorom razdijelio je sve glavne točke nagodbe dokazav njemački pogubnost za austrijsku narod, napose pak za ovaj hrvatski narod, koji se boriti svima zakonitimi sredstvima protiv nje u čitavoj državi da će konačno pobijediti njegova svaka i pravredna stvar. I taj kratki govor preobitli čemo u cjelosti.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pjesak u oči. Dne 12. o. mj. demitralo je socijalističko radništvo u Puli po gradskim ulicama pred gradskom vijećnicom tobož proti upravnom vijeću, što ovo kani povisiti namete na svakdanje potrebe života.

Nama se čine smješne te demonstracije pošto znamo, da su i socijalisti sudjelovali kod upravnog vijeća i da bijahu oni sami zadovoljni sa sastavom toga vijeća. Viede to sastoji se većinom od članovom kamorističke stranke, koju su kod posljednjih izbora od gotove propasti spasili jedini socijalisti, dakle oni, koji sada proti njoj tobož ozbiljno demonstriraju.

Mi znamo nadalje, da će ti isti socijalisti sutra, ako se razpišu obćinski izbori, opet nastojati, da tu kamorističku stranku spase i opet na nože oslove.

Socijalisti bi dakle morali — kad im nebi bilo stalo do uličnih demonstracija — do lakrdijaskih izgrada — stupiti pred talijansku kamoru, te njoj odriješiti zagrmiti: Eto nas, mi smo tu u ime trpećeg radništva, u ime gradske sirotinje, te zahrvajvamo od tebe, da nepovisiti nisi za fir i onako visoke namete na naš svakdanji kruh — jer inače znaj, da čemo se kod budućih obćinskih izbora naći u redovima tvojih protivnika, onih izduževa, koji imadu najbježiju volju i najtopliju želju, da se već jednoin u gradu i obćini Puli zavede pošteno i valjano gospodarstvo i da se o laksa teška bremeña nižin slojevom stanovništva.

Ovakva bi triezna, ozbiljna i odlična rieč na kamoru više djelovgta nego li stotina pouličnih lakrdija.

Ali kolevodjom socijalista nije ozbiljno do toga stalo, da pomognu svojim i našim siromasnim suobćinarom, jer bi se inače pridružili svakoj stranci, koja radi naš duševni i tjelesni boljak obćinara — proti kamori.

Oni će, kako već rekosmo, kod prvih budućih izbora opet liepo na sve nepravde, na sva zlodjelja kamore zaboraviti, pa s njom složno uderiti na one, koji su iz kmetake i radničke kobilice izabli i kojim lebdii jedino pred očima blagostanje svega pučanstva, najpače onih, koji najviše trpe i stradaju, a to su radnici i kmetovi.

Na znanje bofestinacima.

Pitali su nas više puta naši ljudi za slat našeg liečnika g. dr.-a I. Letiš.

Popitali smo se i doznali da stanuje u via Planatica 20 (to je u blizini Bivšeg Velodroma s gornje strane) te prima bofestinacima od 2—3 sata po podne.

Hrvatsko kazalište.

Plemenita je bila namisao osnovati jedno putujuće hrvatsko kazalište i u vratne se je ruke isto povjerilo. Vidi se da je g. M. Marković, čovjek od oka kad je žbno sakupiti onake vrijedne sile te ih onako majstorski uvježbati. Od hrvatskog primorskog kazališta, od ta narodno-kulturne tekovine nadamo se velike koristi po narodni uzgoj i učvršćenje narodne svijesti.

Do sada je ta vrlo družina održala 4 predstave, vrućane slavo postigla je sa predstavom „Graničari“ i „Zlatarevo zlato“ predstavljeno u hrvatskim kostimima iz hrvatskog zem. kazališta.

Uvijek dosta naroda, nedjelju u večer pako prepuna dvorana, sve još značajno došlo da vidi kako se hrvatski predstavlja, da čuje živu hrvatsku umjetničku riet. I glumci se pošteno odazvaše plemenitome svome

zvanzju, neznat koga da osobito pohvališ, sve je bilo liepo sve usavršeno te će se kojgd kaletu kad dva začuje i promebl da nije došlo.

Koliko i koliko se je talijanskih karlatanski družina nimalo umjetničke vješline okožilo našim novcem, pa kad su se vraćali u domovinu smijali se i igrali s talijancima nas luditi nitižim od njih; kad smo je srećan čas ja vidim naše umjetnike, čet od krvi naše a od talijance, da su imo našu riet. Da bismo i se talijanci našim jezikom. Mi tako istaknu i Dalmatinski Hrvati pomisli svim silama naše ljubavne rietke da se tako podjednako mogu s talijancima veliku kulturnu instituciju hrvatsko primorsko kazalište.

Prosvjed proti obćinskom prota-
kama za god. 1908. Talijanska pučka stranka u Rovinju podnesla je na zemaljski odbor u Poreču prosvjed proti obćinskomu proračunu za god. 1908., što ga je predložila, (kao i naša liberalna (17) stranka. Prosvjed ih utok oslanja se na činjenici što su za taj proračun glasovali obćinski savjetnici, koji su se bili na časti već prije zahvaliti, te nisu imali više prava kod vijećanja o proračunu sudjelovati niti ni odlučivati.

Ako postoji ta pretpostava, ili taj uzrok, tada je utok viša nego li temeljit, ali imati će bez dvojbe tu sudbinu, da će ga zemaljski odbor jednostavno zabaciti — jer vrana vrani očiju nezakopa.

Utoci proti izborom. Proti netom obavljenim izborom u gradu Rovinju podnesle su obje protivne si stranke utok na c. k. namjestništvo. Talijanska nazovilberalna stranka uložila je utok proti izboru zastupnika Frana Sponza pok. Petra, izabranog u III. tjelu, jer da su modju izbornicima tri osobe istoga imena i prezimena a kod izbora da nije dostatno označeno kojega se je od te trojice kanilo izabrati.

Talijanska pučka stranka uložila je utok sa svoje strane proti izbornoj komisiji, koja da nebjese zakonito sastavljena i proti tomu što bijaše njezinih 12 izbornika nezakonito odbijenih.

Dok vlada nerieši te utoke novo se zastupstvo nemože konstituirati.

Iz Marčane nam javljaju, da će tamošnje društvo za štednju i zajmové držati dne 22. tek. mj. sjednicu u svrhu pogo-
vora glede osnovati se imajućeg „Konsumnog društva“ za Marčanu, a Krnica, Billpadi, Prostina i Kavran moći će imati svoju podružnicu.

Odlučilo se je kupovati na veliko: Sumpor, modru galicu, tijeptil gnoj, kukuruz i pšenicu te sve stvari što kmetovima trebaju. Bilo sretno!

Kroki kotar:

Vrhnk. Izbor obćinskoga zastupstva i načelnika. Dne 18. prošlog studena birao je starodržavni Vrhnk novo obćinsko zastupstvo; a dne 12. prosinca novoga načelnika i četvorici savjetnika. Izbori su obavljeni jedni i drugi jednogaens. Evala, tako valja i živila sloga!

Načelnikom izabran je isti, koji je i bio Ivan Volarić, savjetnici su mu pridijeli Josip Brusić pok. Josipa, Ivan Zanilja pok. Jeronima, Josip Čubranci pok. Ivana i Ivan Martinić Petrov.

Novomu načelniku, savjetnikom i zastupnikom želimo svako dobro i čestitamo na puvjerenoj časti i službi. Polje im siroko za napredak i prosvjetu. Osobito želimo, da u ovomu razdobju privede se koncu vodovod i nova školska zgrada.

Pažinski kotar:

Labln. Dne 21. prošlog mjeseca kodje sestorica naših ljudi — na c. k. kotarski sud u Labinu, da ovrjerové potpise. Spis je bio sastavljen u hrvatskom jeziku. Sudbini činovnik hotio učiniti legalizaciju u talijanskom jeziku. Pošto mu se primjetilo, da mora biti legalizacija u hrvatskom jeziku sastavljena odgovori: „Mi non go fatto mai — come faremo? Odgovorilo

mu se: Nek učini tko hoće, ali njetko mora. Dotični sudbeni činovnik zrao tada druge i pitao ih: „ga fatto Lei mai la legalizzazione in croato? Svi mi odgovoro, „Mi non go fatto mai! Come faremo? Kaze jednomu: „Vada dai Leube — se ga tók obbliga — mi pare che sarà una del Tribunale. Buduć naši medjutim prosvjedovali, što hrama na c. k. sudu niti jednogu, što bi imo hrvatski, dobe odgovori: „Mi ob parlat, ma scrivere no — e poi ti giudicò hah! Interno è italiano! Noi (il giudice) non siamo obbligati da fare questo. Nette fa queste cose, lui ga fatto anche l'ordine per ciò. Medjutim dohate „modulo“ e legalizacija bje učinjena u hrvatskom jeziku.

Buduć imade c. k. kotarski sud u Labinu, pošta najviše sa 2%, Talijana, a 58% sa hrvatima; usudjujemo se ovitne upitati c. k. više sudbene oblasti, da blagoizvole odgovoriti: „Da li je obilja službeni jezik na c. k. kotarskom sudu u Labinu samo talijanski? —

Ujedno dajemo ovo za znanja i našim državljanim zastupnicima.

Fr. Brum, brum, brum, zin, zin, zin!
Fr. Franc, kaj ti se u glavi vili li si te-
ni s pameti?
Fr. Tororó, tororó, tororó, flo, flo, flo,
živio, živio, živio, viva, viva, viva,
romp, romp, romp!
Fr. Ma daj, umiri se, povej mi kada si
bil, kaj si vidil, kaj se je dogodilo?
Fr. Kaj neznaš, to zna pol Istrije, slusaj!
Komun motovunski ti je u agoniji i
dela zadnji štorbi, isce likarije stare
sliparje da bi tui pomoglo. Blizu su
votacijoni za podestariju, vanjsima
je progledata i sva se složila ostim
malu gladih prodanac, pak grajani
disperani, žuti od jada, misle kako
bi se spasili. Skupili su se teško žne,
mudraci od grada i odlučili pilom i
pilom, muzikom, kmeto zaslipit. Naj-
više im zuea i čemera zadaju Berkač
i Sovinjščina. Za Berkač znas, da su
kakali to su i našli; neta nosa sada
niti i niti bašte ali Sovinjščina se
je opostenila. Na 24 pisanoga miteca
posaljtu muziku, frog ih je natanat,
sa dvajsetak gladi na Sovinjščinu, a
to se razumí već dan prije i tri međe
vina patina i kaseti od tovara. Kad
su pitali log, onda po svod Sovinjščini
i drugih brigih naukoló to ti se lu-
palo z latami, pokrovi, trubiti z rogi,
rompalo po bačvah i butičah; to ti
je bil tukov šušur, tdkova klempadna,
veđa nego da bi se bilo on dan ože-
nilo što udovje. Batistradá je bil ju-
ničnina z livčevróm pri boku, ki se
nje boji što od njih, neki Pigin iz
Portulancina, a general neki Kuntentó
iz Motovuna. Naših je bilo po brigih
kado miravi, vica živili, da sve od-
zvanja i kad su ih spazili, kako opa-
reñi i mucéé idu po puti po blatú
do kolona, zaká su ih kmeti čekali
s kolca, da im hibi ali priko nje, i
jedva lačni i žadni žeteli su da pridú
ke manjaroli, koflihi.
Fr. A ki si ih čekali na broščetu?
Fr. Tužne mižetije, za stipljeni prodanci,
Pisadi, neki Pulit i Čajnarci jedni još
pet na Sovinjščini.
Fr. A kad si imali ples i frajall?

Fr. Jedan, dva put su ti zstrubetali kako i tovar kad ga trbuh boli, kod tuznoga Pivada, ma od klnoga tompanja i vika i prietnje nisa mogli prid.

Jef. A kad si se trajali?
Fr. To ti je bilo glatno; — za manjarolu za manjarolu je svoj klapci klapilo a plet ako je ako ni, ma i to ih se podjednaki. Na stotine i stotine ljudi vice, pitu, ki val je zval, ne čemo vas, ča hote odavle, a strah je vrag, nit su ali u kuću nit se pilo nit se jilo zač ni bilo vrijeme nit za se poseti a kamo kuću poć.

Jef. A kad si je bli junadica batistada i general?

Fr. Jednomo se alce okamenilo a drugomu palo u brage. Bliki kako krpe gledaja se svi pak ča batistada i general, non se koš da šercari, ondama vica, ondama vica finka se čiaro a čemo žani, gussto se čemo diavoli, ni vodo in guštili ka i to, kome ka i se imacija; ondama vica finka se čiaro, a ne dora por te košto. Zgnuli su kako magla, a general malkočento šporkatimi biseri kakti se je istid trčati: ba a batistada pred kaimenjem na vrat na nos, bli ki te bli; za rivolvér se ni niti domislil i čapal je najzad, bašta kako med drugim i oni od Svinjaka. Kad ih je nestalo u Vrhcu, to se je na sve strane rompalo, da još mi i sada u ulih gumii.

Jef. Ja mislim, da će ih pasat volja poč zvan motovunskih muraža.

Fr. I kako; ako nisu slipi i stupidi; mogu vidit kaj se dogadja po danu i kaj bi se dogodilo samo po mraku.

Kazne primorske viesti.

U ime Boštince daruje i šalje izravno zastupnik naroda Vjekoslav Spilčić: za Bratovštinu hrvatskih ljudi u Istri 100 K, za Družbu sv. Ćirila i Metodaja za Istru u Opatiji 100 K, za Djacko podporno društvo u Pazinu 100 K.

Narodni darovi. Gosp. Vranjac Gjuro c. k. financijski postajevođa u Jelsanah šalje nam K 6 za „Družbu sv. Ćirila i Metodaja“ sabrane u veselom društvu na Nikolajevu u Rupi kod Jelsanah. Živio! Prof. Domiluvil iz Mezitici (Moravska) šalje za istu svrhu K 1. Fran Stefančić, Tršćke Općina šalje u istu svrhu K 5, tri krunice podarite Mohorani a 2. on. Hvala svima, živili!

Hrvatski sabor sazvan i raspušćen. Dne 12. o. m. j. bio je sazvan hrvatski sabor u Zagrebu, da glasuje vladu bana Radkocaja privremeni proračun. Nakon oduzga bana Pejačevića i njegovih predstojnika namirila je madjarska vlada Hrvatima za bana do skrajnosti mrzokog im madjarona Radkocaja. I taj je hotio od narodnog zastupstva imati dozvolu, da smije trošiti po volji zemaljski novac. Nu on je znao unapried što ga čeka — pak je izposlovao od kralja putem madjarskog ministarstva raspust hrvatskog sabora. Na dan otvorenja jedva se ban pokozao u sabornici pozdravi li ga narodni zastupnici sa najružnijim povici: dolje, nedostojni!, van s njim i van madjarski sluga! itd.

Ban Radkocaj, koji je bio na taj doček pripravan predao je predsjedniku sabora kraljevo pismo, kojim se sabor kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije raspūsta. Pošto je pismo protičano odajlo se je ban praćen psovkanā i pogrdanā zastupnika i na galeriji skupljenog obćinata.

Spór izmedju Hrvata i Madjara nastao je — kako je poznato radi takozvane željezniceke pragratlike. Mladji su imine htjeli proti jasnom slovu zakona lvesti službeni madjarski jezik na željeznicih obćitoriji Hrvatske. Proti toj nezakonitih obći suprotivili se niti zastupnici — 40 njih — koji šalje hrvatski sabor u Budimpeštu sa zajednicki ugarsko-hrvatski sabor. Taj

njihov odpor traje već pol godine u Pešti, gdje se vodi proti madjarskomu nasilju junaku horbu.

Radi toga spora odstupio je bio ban Pejačević i njegova vlada i na njegovo mjesto zanjto je spōštedili Radkocaj.

Taj — kako ga okružise — madjarski sabori nastojali ča valjda da pokuša sreću kod novih izbora za hrvatski sabor; ali ni se čvrsto odabao; da ča što stožno odgovoriti hrvatski narod tim, da mu naitrag pošalje sadašnje svoje zastupnike. Hrvatski podupirani od Beča pokušali ča da iduće u Pešti toč u Zagrebu odpor Hrvata, ali u čemo se u Boga i u prbudjenje svijet hrvatskoga naroda, da njih to neće uspjeli. Netreba nam ni spomijati kako pratimo i mi u ovih stranah najživljom simpatijom težku ali junacku borbu naše brate u Hrvatskoj.

Predplatnici ruku na srđce. Približio se konac godine; doša urđobje računa a mi stojimo; veoma zlo. Nije to prazna fraza već gola istina, dođjite u naše uredništvo pa ča te se uvjēriti kad vam pokazemo sve knjige i račune. I listajući te knjige i račune sram naš je kad vidimo gdje nam duguju toliki svećenici, učitelji, imućni trgovci, činovnici viši i niži. Ne koriste niti pisma, niti molbe, niti poziv na poštene odćinike, da plati što je dužan.

Isti uđes prati o Omibibus. Zalostno ali istinito.

Na vratima smo nove godine, doba dakle kad se dieli dobra ruka, ali mi ne pitamo niti prebjene pare na dan, već svim dužnicima kličemo: *platiš svoj dug!*

Skupština za ravnopravnost ispita, položenih na zagrebačkom sveučilištu obdržavala se na poziv akademsko omladine iz Dalmacije i Istre, dne 7. tek. m. j. u klubskim prostorijama, u Pragu.

Na toj skupštini, kojoj se odazvalo lijepi broj kolega, prikazalo se sve tegobe i stēdnost, koja proizlazi iz neriješena sveučilišnog pitanja, koje našu omladinu sili, da usprkos velikih materijalnih i jezičnih poteškoća, pohiđa tuđa sveučilišta, premda je hrvatska vlada stolice iz austrijske pravne povjesti već ūvela.

Tu se jasno manifestirala prieka potreba, da se naša davna želja i ispuni, da se već jednom riješi to važno pitanje, koje vladu ne stoji nikakvih troškova, a ide samo za tim, da naš narod i kulturno razdijeli, a nas u službi omalovažuje i zapostavlja.

Tom prigodom oćitovala se potpuna solidarnost s hrvatskim akademćicima drugih sveučilišta, te se odlučilo, da se to naše vitalno pitanje, koje je bilo već na pol omlitavilo; više ne pusta s dnevnog reda, te da se pozove sve hrvatske akademćicare, da polože sve ispite u Zagrebu, te vladu tako prisilje da napokon naše pravo i priznade. Istodobno bi određeno, da se pozove sve hrv. akademcke klubove na organizacju, da zajednickim silama i svakom prigodom svoje pravo zahtjevaju, te da se obrate na hrvatske zastupnike u Beču, da se svojski zato pitanje zauzmu, da se naše pravo i izvojsiti.

U tu svrhu bi jednoglasno izabran posebni odbor, koji odasla na hrvatske zastupnike na carevinskom vijeću, slijedeću rezoluciju:

Slavnoj jugoslavenskoj stenci u Beču.

Skupština — hrvatskih akademćicara iz Dalmacije i Istre u Pragu, sakupljena dne 7. XII. 1907., ovlastila je potpisani odbor, da upravi pismo na slavnu jugoslavensku savez, i to

uvajljuć težak položaj slavnog zastupstva u ovom momentu; ne želi ista ni pošto; da preljudicira članovište slavnog zastupstva prema nagodbi,

ipak — cieni, da nije bezgoda, ako sjeti slavno zastupstvo na svoj oprāvđani zahtjev, ako sjeti zastupnike; da hrvatskoj omladini iz Dalmacije i Istre, još nije udovoljeno ono; što joj austrijski temeljni

zakon izričito jamci — najme sve škole, na materinaskom jeziku, pa i sveučilište.

Pošto je za sada isključena mogućnost, da dobjemo sveučilište na svom jeziku a pošto takovo već postoji u Zagrebu, to bpetujemo, već toliko puta izraženu molbu, da slavno zastupstvo energično zahtjevno, da se već jedinom priznadu svi državni ispiti i figirom; na svim fakultetima, polozeni na sveučilištu u Zagrebu; te da se istodobno ukine tegobna mizistarska naredba za pravnike, kojim se zahtjev sa velikim troškovima i gubitkom vremena, skopćani naknadni ispit u Beču, a koja nas naredba i ponizuje u velikoj se zapostavljaju absoventi hrvatskog sveučilišta u Zagrebu, prema absolutima austrijskih sveučilišta; te

u koliko je ista naredba izdana; ne da udovolji nitem zakonitom pravu; već da nismakne, manjkajući broj činovnika u Dalmaciji i Istri.

PRAG, 9. XII. 1907.
J. U. U. Milosević, J. U. O. Franković, St. phil. Borčić, J. St. Lončić.

Nadopunitelni pravnički ispiti u Beču.

Javlja nam „Hrvat. pripom. društvo u Beču“, da je za one ispite prije Božića uređen rok za dane od 18.—21. tek. m. j. Ko se želi podvrci ispitu, neka se prijavi barem tri dana prije toga roka. Iz božićnih praznika moći će se da polazu ispiti tekar pošlje ru: bijećnja 1908. unapried.

Upozoruju se djaci na odredbu teške g. štaj. a sadržebe minist. za bogobstvo i nastavu 24. travnja 1904. broj 34288 glede novih zakona.

Okručnica*) tršćansko-koparskoga biskupa svomu svećenstvu proti listu „Edinost“.

Posljednji dan prošloga mjeseca izdao je tršćansko-koparski biskup, preuzv: g. dr. Fr. Nagl latinski okružnicu na svećenstvo ūdruženih biskupija, kojom hlaže svojemu svećenstvu:

1. da svećenici i klerici od sada unapried nista više nepišu u „Edinost“ ni sami ni po drugih;
2. da sam list, ako su nanj narućeni, odmah i dosljedno vraćaju upravi i da se više nanj nepredplati i takodjer nepripućaju drugim predplatu. Oni pak koji moraju iz osobitih razloga taj list čitati, neka zato mole od nas posebnu dozvolu.

U ostalom pridržavamo si pravo postupati posebnim pedepsima proti onim, koji se nebi našoj naredbi ređu ili činom — čega nas Bog očuvao — pokorili.“
Tim povodom preporučamo u Gospodu svećnu svećenstvu, kojega se to tiće da se upiše u novo društvo: „Katoličko tiskovno društvo“, te neka takodjer druge laike žu lo pridobiju, u nadi da će moći za kratko doba izdavati svoj vlastiti list.“

Povod ovog okružnici imao bi bit taj, što je list „Edinost“ razpravljao o „Rimanjskom pitanju“, što su po njegovoj tvrdnji o tom pisali većinom svećenici i što je utvrdilo, da se većina svećenstva upravo broji, da bi se Rimanjci jednostavno predali.

Ponajprije moramo priznati, da okružnice nismo vidjeli i da smo gornje navode iz drugih listova pobrali. Neznalno dakle, da li odgovaraju posvema izvornika okružnice presvj. g. biskupa.

Ali ako su istiniti, tada nemožemo oć manje a da nećinimo nekoliko opažaka.

Prije svega moram ustanoviti, da eb. je list „Edinost“ posljednje doba — godinu dvie, vrlo malo bavio zalostim Rimanjskim pitanjem, doćim je prije mnogo više, bar svakog ćedna imao il dopis il viest o tom pitanju. Ako se jo dakle htjelo proti tom listu poduzeti tako stroge mjere, tada se jo to moralo učiniti

*) Radi preobitnosti gradiva izostalo iz posljednjih brojeva. Op. Ured.)

kud i kamo većim pravom i većom dužnosti godinu dvie natrag.

Tako strog postupak proti „Edinosti“ nećini nam se dostatno nepristranim doćim znamo da imade u svim tršćanskim ekrestijama bezvjerkih ili protuvjerskih talijanskih listova, koje čitaju tamo slobodno i javno i svećenici i svjetovnjaci. Mi se usudujemo podvojiti da bi presvj. g. biskup mogao javno uzvrđiti, da je list „Edinost“ u vjerskom pogledu gora od rećenih listova. Dakle, čemo tolika strogoć samo proti jednom i to šamo proti slovenskomu listu?

Još jedinu opazku moramo učiniti, a ta je, da naša hćide u glavu kako je moglo doći u okružnicu tōb mjesto, gdje se u Gospodu prepovuća svećenstvu „katoličko tiskovno društvo“ (koje se ima tekar u stroju i lo u Trstu) a da se bude moglo do msta izdavati vlastiti dnevnik.

Proti izdavanju dnevnika u dohu, kako ga presvj. g. biskup želi, nemože dakako nitko nista. ali zabraniti jedan list i istodobno prepovućati drugoga — čini nam se; da nije bilo uinješto.

U ostalom mi znamo, da imade u Trstu i Primorju katoličkih listova, koji nemogu zadovoljiti pravoga našega svećenika, jer su mi u narodnom pogledu istotako protivni kao i najzagriženiji laliberalni listovi.

Imenovanja u poštanskoj struci. Ministar trgovine imenovao je medju ostalimi: gg. Mihovila Kućera, Lavoslava Vrnjanca pošt. oficijala nadodćejal u Trstu, oficijala g. Viktora Zalaćevika nadodćejalom u Pull; g. Josipa Peschle oficijalom u Pazinu, gg. Rudolfa Vrusa i Adolfa Lunacka nadodćejal u Opatiji.

Državna podpora talijanskomu liceju u Pull. Ministarstvo bogobstvija i nastave doznanilo je talijanskomu ženskomu liceju u Pull iz državnih sredstava podpuru od 4000 K za god. 1907.—08.

Talijanski zastupnici na istarskom saboru skacu od biesā ako doznanju, da je vlada dala koju hiljadu kruna kao podpuru za gradnju jedne il druge hrvatske pučke škole, kojih trebamo na stotine, a eto njima daje vlada liepu podpuru za školu, koja nije ni iz daleka potrebita kao za naše pučke škole.

Povratak ratnih ludja. Ratne ludje „Erzherzog Karl“, „Erzherzog Friedrich“ a „Babenberg“ vratile su se sa puta i usidriale pred Fazanom.

Pasja bjesnoća. U okolici Poreča pojavio se je jedan biesan pas, te je radi toga uprava obćina nalozila propisane za to injere, da moraju imati svi psi kosće na gubici, da se ih mora voditi, inače će ih zivoder pohvatiti i ubiti.

Izložene izborne listine. Na obćinskom uredu u Poreču bit će izložene izborne listine za političke izbore od 24—31 decembra, tako da ih može svatko pogledati.

Novi biskup u Budjevojicah (Česka). Njeg. Velić, imenovalo je kanonika stolnog kaplana u Budjevojicah pred. g. Josipa Hulla tamošnjim biskupom. Novoinenovani biskup je uzoran svećenik i ćestit rodoljub.

Telefonska postaja na Brionih. Naredbom ministarstva trgovine od dne 12. jullja 1907. promjenjena je javna telefonska postaja na Brionih u nazgradnu sredinšnju postaju telefonska mrežo u Pull. Nuzgradna postaja predana je prometu dne 4. o. m. j.

Dobroga ernoga vina od 13 stupnjeva jakosti ima na prodaju Marin Relić soko Zrnovica peša Solin blizu Splita, Tko želi kupiti noka se obrati tamo, ima ga sedam hiljada hektolitara.

Broj Ivekovićev Rječnik i Družba sv. Ćirila i Metodaja za Istru. Činjenavanje družbinog Rječnika hrvatskog jezika napreduje lijepo. Već prvih dana stiglo je na naše Ravnateljstvo oko 30 narućaba. Ponovno preporučamo svi-

ma to velelepo i velekorisno djelo. Cijena je Rječniku 20 K. Uvezani primjerci stoje 4 K više. Djelo se nakodi u zalih kod g. Kverina Broča u Zagrebu, koji obavlja samo one narudžbe što mu ih naše Ravnateljstvo upravlja. Zato preporučamo svima da djelo naruči samo kod našega Ravnateljstva, koje će se pobrinuti da naručeno djelo dođe što prije u ruke naručitelja.

Na znanje!

Saznajemo, da Dalmacijom (a možda i drugdje) obilazi neki agent Josipa Meixlera iz Rieke, pa da se predstavlja, kao da imade punomoć primati članove za pripomoć dogradnje Gospićke crkve na Trsatu. Isti agent traži ro K, od čega da daje 5 K svome gospodararu za uokvirenu sliku Majke Božje i jednu krunicu, a ostalih 5 K da predaje trsatskoj crkvi. Javljamo ovime i upozorujemo velečastao svećenstvo, da isti agent ne stoji s nama ni u kakvoj stvari, pa da od njega ne primismo ni filira. Umoļjavamo ovime svakoga, da ne nasijeda tome čovjeku, koji se služi tako nedoličnim načinom, da zavarava narod. Mi smo se u ostalom pobrinuli, kako će doskora prestati nepoštena ova trgovina. Isto smo se uvjerali, da agenti nekoga Baumgartnera u Beču također pravi reklamu sa prodajom slika na račun Trsatske Majke Božje, na što uprava trsatske crkve također nije, niti će u buduću, nijednoga agenta ovlastiti. Predstojništvo franjevačkog samostana. Na Trsatu, 13. prosinca 1907. Romuald Jerab, gvardijan.

Zahvala.

Podpisani zahvaljuje se ovim najsrdačnije svim oblasitim, prijateljima i znancem, koji joj izkazaše svoju iskrenu sućud prigodom uenadane i nagle smrti njezinoga nezuboravnoga člana Frana Zidarić, orguljasa i župana, te osobito onim, koji dođoše iz bliza i daleka dopratiiti premilog pokojnika do hladnoga groba.

LINDAR, dne 12. prosinca 1907.

Razužen obitelj Zidarić.

Okružnica.

U skladu proglašene uprave državnog uzorogospodarstva u Pazinu, podpisano društvo usudjuje se preporučiti g. v. da se blagohotno zauzmete u Vašoj okolini, ako bi koji radnički učenik želio stupiti u uzorogospodarsku školu u Pazinu za jednu godinu dana.

Prednost imaju oni mlađići dobrog načela, bistroumi i od razborite obitelji, da se kašnje od njih može očekivati, da ostanu kao gospodarina domu i svoju gospodarsku nachražbu na svom gospodarstvu i svoje okolice na uhar uporabe.

Buduć da samo uz dobro, samostalno seljačko gospodarstvo može se očekivati spas naroda.

Preporučuje se vašoj dobroti, te bilježi se sa društvenim pozdravom.

PAZIN, dne 10. 12. 1907.

Gospodarsko društvo.

Jeftino česko

PERJE

— za krevete

5 kg. novo čihano: K. 960, bolja K. 12—
biele pahuljice čihane, 18— " " 24—
kao saleg biele pahu—

ljice čihane . . . 30— " " 36—
razlažlje se franko pouzdećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu
tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Česka.

Narodnom občinstvu preporuča
svoju bogato snabdjevenu robnu trgovinu

Marko Zović

krojački majstor

PAZIN — Narodni dom.

Naručbe obavlja brzo i točno
uz umjerene cijene.

Želudčane kapljice

prije zvane i poznate pod imenom

Markova kapljice

sredstvo proti slabosti želuca, imenito proti go-
mozaknji teku za jelo, protu grizu i grčovima u
želudcu i trbuhu, protu nuduosti od vjetrova.
Poslije teškog mastnog ili preobilnog jela podupiru
naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K,
10 tuceta 32 K, franko poslati na svaku poštu.

Molim izvohle mi poslati još 12 boćica
želudčanih kapljica jer mi nuđno trebaju poštu
na meni upravo žudotvore. Božo Pazić, Kaštel stari.
Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica poštu
pošto sam uvjeren već kod prijašnji naručba da
djeluju izvrsno, te ću svako u zgodom iste mojih
prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koje
ne mogu sve ovdje navesti narodem još mnogo,
te stoji svakome na uvid.

Ovo kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u
Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno
na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20.

SVOJ K SVOMU!

Objava!

Čast mi je ovim obznaniti p. n. občinstvu,
da sam otvorio u Pazinu, u zgradi „NAROD-
NOGA DOMA“ trgovinu jestvina i zemaljskih
proizvoda pod vlastitim imenom

D. ŽANIĆ

što mi je čast ovime dati p. n. občinstvu na
znanje i ujedno preporučiti se blagohotnoj na-
klonosti.

Sa više godišnjim iskustvom s poštenimi
načeli i dovoljnimi sredstvi moguće mi je moju
trgovinu snabditi uvijek dobrom i friškom robom
te povjerene mi cj. naloge točno i savjestno iz-
vršivati.

Domaci proizvođi.

Bez konkurencije.

- kava
- cukar
- riža
- pšenično brašno
- kukuruz
- poslije
- pšenića
- ulje
- bakalar
- svieće
- sapun
- domaća mast
- slanina
- šunka
- slama
- salr
- metle
- kefe

Šugri Ltd. Ltd.

SVOJ K SVOMU!

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim naćelima sastavljeni stroj,
koji kod ulaga, ruma, aćima (teškog djanja), na-
spavanja, zijaća u snu, neuraglje, glavobolje (mi-
gräne) kuoanja, ardeca, zubobolje, muževne slabosti,
studen ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokranju
postolja, nujnosti, nesvjestice, naglubosti, drhtanja
na tlelu, influence skopane sa boleću hrba, bile-
dila (malokrvnosti), želućanih grčeva, beztećnosti,
ischiasa, pokrvnosti, svih odnih grčeva, hipo-
chondrie, želoanih grčeva, hümorrhoida, kao i kod
svećobe slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sred-
stvo, pošto elektro-magnetička struja celiom čovje-
ćim tlelom djeluje, čime se rećene bolesti u naj-
kraćem vremenu izlieće

Poznato je, da liećitel kod navedenih bolesti
višekratno elektrizovane tlela upotrebljuju, ali ipak
na taj naćin, da jaka struja samo prolazno i po-
vremenom kroz tlelo prolazi, doćim naprotiv tomu
stroju elektro-magnetićnog krića ili zviezda R. B.
br. 86967, kako je jur rećeno, unjećem načinom
upotrećeno na tlelo djeluje, što svakako hrtaću
izliećenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20

godina stare bolesti izliećene su sa mojim strojom
posve! Od izliećenja sa mojim strojem R. B. broj
86967 izradene zahvale kao i od odlicanih slojeva
izdana svjedocbe i priznanice iz svojih strana svieća
pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoji svaka
komu u svako doba na uvid. **GDJE NIJE DAN LIK
NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer
je to sigurno sredstvo protu gore navedenim bole-
ćtima, a onaj liećestnik, koji po mojom stroju nebi
bio izliećen najduće u roku od 45 dana, dobiva
novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da
se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji
je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemaćkoj
kao i u Austro-Ugarskoj, doćim moj dvostruki
elektro-magnetićki krić ili zviezda R. B. br. 86967
osobito se hvallu i služva vanredna dopadnost poradi
svoje izvrsne liećovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca
i jako stabe gospođe.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabiti se kod ostarjelih 20
godli, kroničnih bolesti.

Dopisivanje i narućbe obavljaju se u Hrvat-
ćkom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred po-
šalje, razaslije glayna prodavaona za to i inozemstvo.

ALBERT MÖLLER,

Budimpešta, V/41, Kotar,
Vadász-utlica br. 84.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadržate, koji apladaju zadržatih diećova jedan ili više
po kruna 20.

Prima novac ni štednju od svakoga, ako i nije član, te
plaća od latoga 4 1/2 %.

ćisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog
odkasa, a iznose od 1000 K
ako se nije kod nloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za
odkas, uz odkas od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadržarom, i to na hipoteku
ili na usjenice

i saduñice na garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati
poslije podne; u noćnojtu i bingđano
oćim julija i augusta usjenice od 9—12 prije podne.

Drućvena pisarna i blagajna nalazi se u viali Carrara vlastita
ćna (Narodni Dom) prvi pod doćno, gdje se
dobivaju publicke informacije.

Ravnateljstvo.

OGLASI!

Potpisani časti se javiti p. n. gospodi trgov-
ćima i pekarima, da je izručio zastupstvo svog mlina
za dolnju Istru i otoke gospođinu

Lacku Križu u Puli

na kog neka se izvole svi obratiti, koli za informa-
ćije, toli i za narućbe, jer će na ovaj način najbrže
i najtoćnije posluženi biti.

Vinko Majdić

Valjićni mlin u Kranju.

TRAŽITE SVUDA!

GLAVNO SKLADIŠTE
U KUNJIZARI
CIRILO-METODSKIH
ZIDARA
CIGARETI PAPIRIC
TUJCIĆE I
ISTRE.
SVI HRVATI
PUNE
U KORIST
HRVATSKE
ISTRE.
M. X. Z.
CIRILO-METODSKIH
ZIDARA
PRAVODAVCEV TRG 8/4
ZAGREB